

Uued teadusdoktorid

Meditsiinidoktor Taavi Lai

1. juunil 2011 kaitses Sotsiaalmi-
nisteeriumi vanemanalüütik Taavi
Lai TÜ arstiteaduskonna nõukogus
meditsiinidoktori väitekirja „Popu-
lation health measures to support
evidence based health policy in
Estonia“. Tööd juhendas prof Raul-
Allan Kiiwet TÜ tervishoiu instituudist ja oponentis mittetulundusliku
organisatsiooni RAND Euroopa
teadusgrupi juht dr Ellen Nolte.

Töö tulemusena selgus, et Eesti
rahvastik kaotas 2002. aastal 446 361
vaevustele kohandatud eluaastat.
Meestel olid kaotuse peamiseks
põhjuseks enneaegsed surmad,
naistel aga elu jooksul põetud
haigused. Üllatavalt olid südame-
veresoonekonna ja kasvajaliste
haiguste järel peamisteks tervise-
kaotuse põhjustajateks vigastused
ja luu-liigesehaigused, kusjuures
piirkondlikud erinevused tervise-
kaotuses olid suured.

Välditav suremus vähenes Eestis
aastatel 2000–2009 vanuserühmas
0–74 a 244-lt kuni 159 välditava
surmani 100 000 inimese kohta
ning see langus oli kiirem üldsus-
remuse vähenemisest. Oluline osa
Eesti tervisekaotusest on seotud
alkoholi liigtarvitamisega. Selle
osa vähendamiseks oli 2004. aastal
kõige kulutõhusamaks sekkumiseks
alkoholiaktsiisi tõstmine.

Meditsiinidoktor Tiit Salum

10. juunil 2011 kaitses TÜ Kliini-
kumi ühendlabori osakonnajuhataja
Tiit Salum TÜ arstiteaduskonna
nõukogus meditsiinidoktori väite-
kirja „Similarity and difference of
temperature dependence of the
brain sodium pump in normal,
different neuropathological, and
aberrant conditions and its possible
reasons“. Tööd juhendasid TÜ
biokeemiaprofessor Mihkel Zilmer ja
TÜ füsioloogiaprofessor akadeemik
Eero Vasar ning oponentis dr Anna
Y. Bogdanova Zürichi Ülikoolist.

Töö tulemusena selgitati, et eri
liikide (hiir, rott, inimene) puhul ei
esine erinevusi Na-pumba ehk Na,K-
ATPaasi (NAKA) funktsioneerimise
sõltuvuses temperatuurist. Kui
NAKA funktsiooni uuriti erinevatel
põhjustel ajukoos tekkinud patoloogi-
liste protsesside korral, siis leiti,
et ensüümi talitluse sõltuvus tempe-
raatuurist erineb oluliselt normkoost
isoleeritud ensüümi omast, kuid
need erinevused ei sõltunud neuro-
patoloogilise protsessi tüübist. Seega
on NAKA temperatuurist sõltu-
vuse muutused erinevate ajukoos
kulgevate patoloogiliste protsesside
korral ilmselt universaalse iseloo-
muga. Töös selgitati ja analüüsiti ka
võimalikke põhjusi, miks muutused
võivad olla universaalse iseloomuga.

Meditsiinidoktor Tõnu Vooder

22. augustil 2011 kaitses Eesti Biokes-
kuse genoomika tippkeskuse teadur
Tõnu Vooder meditsiinidoktori väite-
kirja „Molecular differences and
similarities between histological
subtypes of non-small cell lung
cancer“. Tööd juhendasid TÜ kardio-
loogia kliniku vanemteadur Andres
Pulges ja TÜ biotehnoloogiaprofessor
akadeemik Andres Metspalu ning
oponeeris prof Dan Grandér Rootsi
Karolinska Instituudist.

Töö tulemusena leiti mitteväike-
rakulises kopsuvähis normaal-
sest kopsukoest vähemalt kahe-
kordse ekspressiooni erinevusega
672 alla- ja 1103 ülesreguleeritud
geeni, samuti 18 uut potentsiaalset
biomarkerit kopsuvähi edasisteks
uuringuteks. Geeniekspressiooni
profiili peakomponentanalüüs aitas
eristada erinevaid vähitüüpe teine-
teisest ja mõnel juhul ka algkollet
metastaasist. Samas ei eristunud
mitteväikerakulise kopsuvähi geeni-
ekspressiooni profiilis ega selle
peakomponentanalüüsil vähkkas-
vajate TNM-klassifikatsioonil põhi-
nevad kliinilised staadiumid. Ib
staadiumi patsientide prognoosi
hindamiseks leiti kaks statistilise
olulisuse ja aktsepteeritava veapii-
riga metageeni, mille alusel jaotati
haigusjuhud ekspressiooni profiili
järgi kahte prognostilisse rühma
elulemusega alla 757 ja üle 1225
päeva.